

Asia Lausunto Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntöön 15.6.2020

Viite VN/8871/2019

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausuntopyynnössä on mainittu uudistuksen tavoitteeksi kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistetaan jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Pohjanmaan Pelastusalan Liitto ry on käsitellyt hallituksen esitysluonnosta peilaten vastaustaan edellä mainittuihin uudistuksen tavoitteisiin seuraavasti:

Uudistuksen sisällölliseen valmisteluun liittyvät huomiot

- Kokonaisturvallisuus toteutuu alueilla erittäin hyvin nykyjärjestelmän mukaan. Uudistus herättääkin huolta alueen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta, erityisesti kuntien roolin heikkenemisestä. Kuntien rooli kokonaisvaltaisena turvallisuustoimijana on erittäin tärkeä. Rakenneuudistusten yhteydessä vaikutusten arviointi on ensiarvoisen tärkeää, sillä uudistuksilla ei saa heikentää kansalaisten olemassa olevaa palvelutasoa. Pelko on, että säästöt heikentävät erityisesti harva-alueiden palveluverkoston toimintakykyä. On tärkeää, että alueet eivät kasva liian suuriksi, jotta paikallistuntemus säilyy.
- Esitysluonnoksessa positiivista on se, että pelastustoimi on maakunnan sisällä itsenäinen toimija. Maakuntien johtamis- ja toiminnanohjausjärjestelmä vastuineen suhteessa pelastustoimeen on kuitenkin esityksessä epäselvä.
- Pelastustoimi ei ole ollut luonnollinen yhteistyökumppani sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Tämä näkyy niin viranomais- kuin järjestöjenkin yhteistyössä. Esitysluonnos eduskunnalle koskee sosiaali- ja terveydenhuollon sekä **pelastustoimen järjestämisen** uudistusta ja maakuntien perustamista

8.9.2020

koskevaksi lainsäädännöksi. Pelastustointa/pelastusala ei ole kuitenkaan alueella kutsuttu mukaan aktiiviseen valmisteluun edellisen maakuntauudistuksen kariuduttua.

- Esitysluonnoksessa esitelty malli vaarantaa (pelastus)palveluverkoston. Tällä hetkellä sopimuksia on tehty kuntien kanssa ja kunnat tukevat myös euroilla järjestöjä. Kuntien taloudellinen tuki on yhdistyksille välttämätöntä. Yhdistykset ovat lähellä asiakasta, eli kuntalaista ja turvaavat Suomessa arkea yhä enenevässä määrin. Tämä pätee mitä suurimmassa määrin pelastusala. Suomessa on noin 110 000 pelastustoimen hälytystehtävää vuodessa. Paikalliset sopimuspalokunnat osallistuvat näistä noin 70 000 tehtävään.

Uudistuksen rahoitukseen liittyvät huomiot

- Esitetyssä rahoituslakuonnoksessa on sekä epäkohtia että epätasa-arvoisuutta, jotka vaarantavat uudistuksen tavoitteiden toteutumisen. Esitetty rahoitusmalli vaarantaisikin toteutuessaan laissa määrättyjen palvelujen tuottamisen ja pelastustoimen palveluverkon turvaamisen, johon kuuluu monimuotoinen palokuntatoiminta. Tällaisenaan esitetty rahoitusmalli ei tukisi tavoitteiden mukaisten synergioiden konkretisoitumista.
- Uudistuksessa vaarana on kustannusten nousu. Yhtenä esimerkkinä pelastustoimen järjestämislaissa tulisikin määritellä valtion tehtäväksi rahoittaa ja toteuttaa pelastustoimen toiminnalliset tietojärjestelmät yhteistyössä toimialan käyttäjäorganisaatioiden kanssa. Toimialan järjestelmien käyttäjiä olisivat niin valtiolliset pelastustoimen organisaatiot, maakunnalliset pelastuslaitokset, sopimuspalokunnat ja toimialan järjestöt. Kustannukset tulisi säätää valtion rahoitusvastuulle myös käytön osalta, jolloin ne eivät rasittaisi alueiden taloutta ja aiheuta toteuttamiselle ja kehittämiselle esteitä.

Pohjanmaan Pelastusalan Liitto ry esittää, että pelastustoimen liittymistä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen ja uudistuksen vaikutuksia yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen tulee arvioida uudelleen.

Vaasassa 23. syyskuuta 2020

Pohjanmaan Pelastusalan Liitto ry

*Marja-Riitta Vest
puheenjohtaja*

- *Pohjanmaan Pelastusalan Liitto ry toimii Pohjanmaan-, Keski-Pohjanmaan- ja Etelä-Pohjanmaan alueella. Yhdistys toimii kuntien, palokuntien, yhteisöjen ja yritysten sekä pelastuslaitosten alueellisena järjestönä, väestönsuojelun sekä pelastuspalvelun koulutuksessa ja kehittämisessä. Liitto edistää jäsenistönsä, kansalaisten, yhteisöjen ja laitosten valmiutta ihmisten, omaisuuden ja ympäristön turvaamiseen onnettomuuksien aiheuttamilta vaaroilta normaali- ja poikkeusoloissa.*

